

Sygn. akt III Cz 1821/14

III Cz 1822/14

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Arkadia Wyraz – Wieczorek

Sędziowie SO Anna Hajda

SR (del.) Roman Troll (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 10 lutego 2015 r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym sprawy

z wniosku wierzycielki Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w G.

przeciwko dłużnikowi A. Ś.

o świadczenie pieniężne

w przedmiocie skargi dłużnika na postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gliwicach J. G. wydane 12 listopada 2013 r. w sprawie o sygn. akt Kms 237/12 w przedmiocie kosztów postępowania egzekucyjnego oraz wniosku dłużnika o zawieszenie postępowania egzekucyjnego

na skutek zażalenia dłużnika

na punkt 2 i 3 postanowienia Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 24 lipca 2014 r., sygn. akt II Co 7335/13

postanawia:

oddalić zażalenie.

SSR (del.) Roman Troll SSO Arkadia Wyraz – Wieczorek SSO Anna Hajda

Sygn. akt III Cz 1821/14

III Cz 1822/14

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 24 lipca 2014 r. Sąd Rejonowy w Gliwicach uchylił postanowienie z dnia 12 marca 2014 roku (pkt 1), oddalił skargę dłużnika (pkt 2) i oddalił wniosek dłużnika o zawieszenie postępowania egzekucyjnego (pkt 3), albowiem koszty postępowania (minimalna opłata stosunkowa i wydatki) ustalone przez komornika są prawidłowe, gdyż postępowanie egzekucyjne było prowadzone przez około rok czasu, a zostało umorzone na wniosek wierzyciela, przy czym wszczęcie egzekucji było celowe, a na dzień przez upływem uprawnień do ściągnięcia kosztów procesu i wykonania kary grzywny wierzyciel odwołał zlecenie egzekucyjne z uwagi na przedawnienie roszczenia o zwrot kosztów sądowych i orzeczonej grzywny, zaś bez znaczenia dla obciążenia kosztami postępowania egzekucyjnego pozostaje fakt, że dłużnik uiścił część należności objętej tytułem wykonawczym bezpośrednio na rzecz wierzyciela.

Wniosek dłużnika o zawieszenie postępowania egzekucyjnego nie zasługiwał na uwzględnienie, gdyż nie zachodziły przesłanki do zawieszenia postępowania.

Dłużnik złożył zażalenie na to postanowienie w zakresie punktów 2 i 3. Wniósł o uchylenie tego postanowienia w tym zakresie, przyznanie mu kosztów postępowania, a także o obciążenie kwotą kosztów egzekucyjnych wierzyciela. W uzasadnieniu wskazał, że Sąd Rejonowy pominął okoliczność, że postanowieniem z 28 stycznia 2013 roku została umorzona wobec dłużnika grzywna częściowo do wysokości 800 zł oraz koszty sądowe w wysokości 700 zł. Wskazał także, że kwotę 800 zł wpłacił 31 stycznia 2013 roku, a do komornika składał wniosek o wstrzymanie zajęcia. Dlatego też jego zdaniem wszczęcie egzekucji było niecelowe i nie powinien on ponosić kosztów prowadzenia postępowania egzekucyjnego. Do zażalenia dłużnik dołączył postanowienie Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 28 stycznia 2013 roku, w którym na skutek wniosku dłużnika umorzono wobec niego koszty sądowe w wysokości 700 zł oraz częściowo grzywnę do wysokości 800 zł, które zostały orzeczone prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Gliwicach z 8 lipca 2010 roku w sprawie sygn. akt III W 373/10 - taką samą kserokopię postanowienia dłużnik dołączył do skargi.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Tytułem wykonawczym, na podstawie którego wierzyciel dochodził należności w toku postępowania egzekucyjnego jest wyrok Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 8 lipca 2010 roku wydany w sprawie o sygn. akt III W 373/10 łącznie z wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 5 listopada 2010 roku wydanym na skutek apelacji obrońcy obwinionego w sprawie sygn. akt VI Waz 118/10. Taki tytuł otrzymał bowiem klauzulę wykonalności z dniem 8 listopada 2012 roku. Z treści wyroku sądu pierwszej instancji wynika, że wymierzona obwinionemu grzywna wynosi 2 000 zł, a koszty postępowania – 784,30 zł. W zleceniu egzekucyjnym, które wpłynęło do komornika 21 listopada 2012 roku, wierzyciel domagał się egzekucji grzywny w wysokości 2 000 zł oraz kosztów postępowania w wysokości 700 zł.

Dnia 6 grudnia 2012 roku dłużnik zwrócił się o wstrzymanie zajęcia do komornika, albowiem toczy się postępowanie odwoławcze w zakresie postanowienia o odmowie umorzenia należności sądowych. Tego wniosku komornik nie rozpoznał, i w żaden sposób się do niego nie odniósł, co jednak nie ma wpływu na bieg sprawy ze złożonej przez dłużnika skargi w obecnym postępowaniu. W dniu 30 października 2013 roku komornik przybył do miejsca zamieszkania dłużnika, gdzie ustalił, że 31 stycznia 2013 roku dłużnik wpłacił kwotę 800 zł bezpośrednio wierzycielowi.

Dnia 4 listopada 2013 roku wierzyciel odwołał zlecenie egzekucyjne z uwagi na fakt, że sprawa ulega przedawnieniu.

Postanowieniem z 12 listopada 2013 roku komornik umorzył postępowanie egzekucyjne, jego koszty ustalił na kwotę 325,18 zł oraz wezwał dłużnika do uiszczenia tej kwoty w terminie 7 dni pod rygorem egzekucji.

Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy orzekł w rozpoznawanej sprawie, należy bowiem podkreślić, że w chwili wszczęcia postępowania egzekucyjnego zobowiązanie dłużnika wobec wierzyciela istniało i nie zostało uregulowane. Wierzyciel mógł więc dochodzić tych należności na drodze postępowania egzekucyjnego, co więcej musiał to zrobić, albowiem sprawa mogła ulec przedawnieniu, co uniemożliwiłoby dochodzenie kwot wynikających z tytułu wykonawczego. Dłużnik w żaden sposób nie kwestionuje prawomocności tytułu wykonawczego, a jedynie wskazuje, że na skutek jego wniosku to zobowiązanie wobec wierzyciela uległo zmianie poprzez jego zmniejszenie. Także dowód zapłaty wierzyciela w wysokości 800 zł w toku postępowania egzekucyjnego bezpośrednio na rzecz wierzyciela wskazuje, że egzekucja była celowa.

Zgodnie z przepisem art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 231, poz. 1376 ze zm.), jeszcze przed zmianą mocą ustawy z dnia 8 listopada 2013 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. poz. 1513), w sprawach o świadczenia pieniężne w przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela oraz na podstawie art. 823 kpc komornik pobiera opłatę stosunkową w wysokości 5% świadczenia pozostałego do wyegzekwowania, jednak nie niższej niż 1/10 i nie wyższej niż dziesięciokrotna wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia. W przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela zgłoszony przed zawiadomieniem dłużnika o wszczęciu egzekucji, komornik

pobiera od dłużnika opłatę stosunkową w wysokości 1/10 przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego. W przypadku niecelowego wszczęcia postępowania egzekucyjnego opłatę uiszcza wierzyciel, a komornik w celu jej pobrania wydaje postanowienie, w którym wzywa wierzyciela do uiszczenia należności z tego tytułu w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia, przy czym postanowienie po uprawomocnieniu się podlega wykonaniu w drodze egzekucji bez zaopatrywania w klauzulę wykonalności (art. 49 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji). W przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego z innych przyczyn, niż wskazane w ust. 2, komornik nie pobiera opłaty od tej części świadczenia, która nie została wyegzekwowana (art. 49 ust. 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji). W uzasadnieniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 czerwca 2012 r., P 13/11 ((...) Zb.Urz. 2012, nr 6, poz. 67) wskazano, że konstrukcja art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji w sposób niedostateczny uzależnia wysokość opłaty od przyczyny umorzenia. Dotychczasowe nowelizacje przepisów dotyczących pobierania opłaty stosunkowej w razie umorzenia postępowania egzekucyjnego - dokonywane w wyniku orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego - zmierzały do uwzględnienia sytuacji, w której po wszczęciu egzekucji dłużnik spełnił świadczenia do rąk wierzyciela. Przyczyny, ze względu na które dochodzi do umorzenia postępowania egzekucyjnego, nie tworzą jednorodnej grupy i - w ocenie Trybunału - nie mogą być traktowane w jednakowy sposób. W razie umorzenia postępowania z urzędu (por. art. 824 § 1, art. 824 § 3 kpc), na wniosek osoby trzeciej (art. 825 pkt 3 kpc) lub dłużnika, opłata stosunkowa nie jest pobierana (art. 49 ust. 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji). Odmienne jest przy umorzeniu postępowania na wniosek wierzyciela lub na podstawie art. 823 kpc.

Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2013 r. (sygn. akt III CZP 109/12, opublik. w OSNC z 2013, nr 10, poz. 115) art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji ma zastosowanie także w przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela w sytuacji, gdy będący podstawą egzekucji nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym utracił moc po wszczęciu egzekucji.

Art. 49 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji ma charakter wyjątkowy i należy go interpretować zawężająco (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2010 r., III CZP 93/10, OSNC 2011, nr 7-8, poz. 80 oraz uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 czerwca 2012 r., P 13/11, OTK-A Zb.Urz. 2012, nr 6, poz. 67), a chodzi w nim o sytuację, w której w chwili wszczęcia postępowania czynności komornika nie mogły doprowadzić do zrealizowania obowiązku objętego tytułem wykonawczym, wierzyciel zaś jeszcze przed złożeniem wniosku egzekucyjnego mógł się o tym dowiedzieć i nie składać wniosku egzekucyjnego, dlatego ocena niecelowości wszczęcia postępowania egzekucyjnego w każdym przypadku dokonywana jest na chwilę jego zainicjowania.

W rozpoznawanej sprawie w toku postępowania egzekucyjnego wszczętego 21 listopada 2012 r. nie doszło do wyegzekwowania przez komornika od dłużnika żadnej kwoty, ale skutkiem wszczęcia tego postępowania było bezpośrednie uregulowanie wierzycielowi należności w wysokości 800 zł. Postępowanie to wszczęto na podstawie tytułu wykonawczego, który następnie został ograniczony do wysokości 800 zł. Dlatego też egzekucja została wszczęta prawidłowo i była celowa, gdyż zobowiązanie do zapłaty kwoty 800 zł istniało już w dniu jej wszczęcia, a kwota ta nie została wcześniej wyegzekwowana, lecz dłużnik dobrowolnie ją uiścił, ale już po prawidłowym wszczęciu egzekucji.

W tym miejscu należy zauważyć, że w toku rozpoznawania sprawy, pomiędzy datą wydania postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego, w którym ustalono także koszty tego postępowania, doszło do zmiany przepisów mocą ustawy z dnia 8 listopada 2013 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, która spowodowała, iż minimalna granica opłaty stosunkowej, którą komornik pobiera została określona na nie niższą niż 1/20 przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, a więc została obniżona o połowę (art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji). Ustawa ta weszła w życie z dniem 26 grudnia 2013 r. Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, iż ustawa z dnia 8 listopada 2013 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji obowiązuje do wszystkich postanowień, nawet prawomocnych, wydanych przez komornika w zakresie orzeczenia kosztów postępowania pozostających w niezgodzie z jej postanowieniami, a więc działa ona także wstecz i trzeba jej przepisy stosować również do zaskarżonych postanowień, które jeszcze nie są prawomocne (a contrario). Wynika to z brzmienia art. 49 ust. 2b ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji,

który umożliwia korektę prawomocnych postanowień komornika co do kosztów postępowania oczywiście w zakresie opisanym w art. 49 ust. 2a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji. Oba te przepisy zostały wprowadzone ustawą z dnia 8 listopada 2013 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji. Ponadto należy zauważyć, że nowelizacja ta nie zawiera przepisów przejściowych, a więc obowiązuje co do wszystkich nieprawomocnych postanowień od dnia wejścia w życie, gdyż sąd rozpoznając sprawę ocenia jej stan faktyczny na podstawie przepisów obowiązujących, a przepisy archiwalne stosuje tylko w szczególnych okolicznościach (np.: w zakresie dotyczącym stwierdzenia zasiedzenia).

Niezależnie od tego stwierdzić należy, że dłużnik nie kwestionuje wysokości opłaty, ale zasadę, gdyż jego zdaniem taka opłata jest od niego nienależna. Opłata zaś ustalona przez komornika mieści się w granicach zakreślonych przepisem art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji.

Z powyższych względów zażalenie dłużnika na oddalenie jego skargi na czynności komornika jest niezasadne.

W pozostałym zakresie dłużnik żądał zawieszenia postępowania egzekucyjnego do czasu rozstrzygnięcia skargi przez Sąd Rejonowy, w zażaleniu zaś nie podnosi już żadnych argumentów w tej części. Dlatego też należy uznać, że oddalenie przez Sąd Rejonowy wniosku dłużnika w tej części jest prawidłowe, gdyż brak jest jakichkolwiek przesłanek do zawieszenia postępowania egzekucyjnego wymienionych w art. 818 kpc – 821 kpc.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 385 kpc w związku z art. 13 § 2 kpc, zażalenie jako bezzasadne należało oddalić.

SSR (del.) Roman Troll SSO Arkadia Wyraz – Wieczorek SSO Anna Hajda